

IPO-reactie internetconsultatie kabinetsvoorstellen Sociale Climate Fund

Graag maakt het IPO namens de gezamenlijke provincies gebruik van de mogelijkheid te reageren op de internetconsultatie, die door het kabinet is uitgezet over de Nederlandse voorstellen voor het Social Climate Fund.

Nut en Noodzaak

De provincies achten het van groot belang dat minder draagkrachtigen worden ondersteund bij de energietransitie. Door het verbreden van de ETS naar de sector Mobiliteit en het stijgen van de brandstofkosten, kan deze groep onevenredig sterk worden getroffen door financiële maatregelen, die deel uitmaken van het Klimaatbeleid, hoe zinvol en effectief die ook kunnen zijn. Zonder financiële ondersteuning kunnen burgers in de problemen komen en daardoor kan het draagvlak voor het klimaatbeleid en de energietransitie worden ondermijnd. Meer in het bijzonder ontstaat het risico op energie- en vervoersarmoede.

Maatregelen die aankomen bij de doelgroep

Provincies vinden het voor de hand liggen om op deze terreinen gerichte ondersteuning te bieden aan groepen die dat het meest nodig hebben. Het is belangrijk de mogelijkheden die het Social Climate Fund biedt te benutten en de middelen hiervoor niet te laten wegvloeien door het opnieuw financieren van bestaande maatregelen. De genoemde doelgroep heeft, door de maatregelen die in het kader van de energietransitie worden genomen, deze financiële ondersteuning echt nodig om hun bestaanszekerheid op peil te houden. Zij moeten de financiële ondersteuning direct in hun dagelijks leven merken om het draagvlak niet aan te tasten. Het is ongewenst dat alle Nederlanders hiervan “een beetje” mee profiteren. Het effect zal nauwelijks merkbaar zijn en de groep voor welke het SCF bedoeld is zal onvoldoende ondersteuning ondervinden. Bovendien staat het opnieuw financieren van bestaande maatregelen ons inziens op gespannen voet met de spelregels voor het SCF. Dit brengt het risico met zich mee dat voorstellen in het geheel niet worden gehonoreerd.

Vervoersarmoede

De voorstellen die in consultatie zijn gebracht hebben betrekking op energie- en vervoersarmoede. Gezien de gevoeligheid voor draagvlakverlies van het domein Mobiliteit en het feit dat vervoersarmoede nu al een reëel probleem is, zijn de provincies van mening dat het SCF (mede) voor ondersteuning op het gebied van vervoersarmoede moet worden ingezet. Het Kabinet heeft diverse voorstellen gedaan, die moeten bijdragen aan het voorkomen of verminderen van vervoersarmoede. Alle voorstellen hebben in meer of mindere mate een

positief effect op het verminderen daarvan. Wij pleiten bij het tegengaan van vervoersarmoede voor focus en het tegengaan van versnippering in de uitwerking van de voorstellen. Wij kiezen daarbij voor het uitwerken van het **voorstel 2b**, een regionaal OV-vervoerbewijs voor bus, tram, metro en trein, dat tegen gereduceerd tarief wordt aangeboden aan de doelgroep.

De redenen hiervoor zijn de volgende:

- Deze optie komt ten goede aan een zo groot mogelijk deel van de doelgroep, ook aan degenen die zich minder makkelijk per fiets of auto kunnen bewegen.
- Er zijn op bescheiden schaal reeds uitgewerkte en in de praktijk werkzame voorbeelden van deze optie, met zeer positieve effecten op de maatschappelijke participatie van de doelgroep (o.a. het vinden van werk, participatie in vrijwilligerswerk en mantelzorg). Met de middelen die uit het SCF kunnen vrijkomen wordt opschaling een reële mogelijkheid.
- Wij verwachten van de andere voorgestelde maatregelen minder kosteneffectiviteit, omdat deze nauwelijks te richten zijn op de doelgroep (fietspaden) of voor de doelgroep complex zijn in de benutting ervan (deelvervoer). Ook kunnen zij psychologische of reële barrières met zich mee brengen (elektrisch vervoer met zijn laadpaal afhankelijke prijsverschillen, wisselingen in MRB en mogelijk extra accijnsheffingen en de zorg over het kilometerbereik en de mogelijkheid tot opladen). Dit geldt in het bijzonder voor een doelgroep die in het dagelijks leven al voor veel andere uitdagingen staat.
- Het voorstel sluit aan bij het Bereikbaarheidsbeleid van provincies, waarin het STOMP-principe centraal staat en kan bijdragen aan klimaatwinst, doordat reizigers voor het OV behouden blijven en/of gemakkelijker de overstap van auto naar het openbaar vervoer maken.
- Deze optie vergroot het financieel draagvlak voor het openbaar vervoer, waardoor indirect ook buiten de directe doelgroep wordt geprofiteerd van deze maatregel.

Uitwerking en Implementatie

Voor de uitwerking en implementatie van de voorkeursoptie van de provincies sluiten wij graag aan bij de voorstellen voor het SCF, die daarvoor bij Samenwerkingsverband DOVA in ontwikkeling zijn. Bij deze organisatie komt de praktijkervaring die er met reductie abonnementen al is opgedaan samen, en via Samenwerkingsverband DOVA en haar partners kan landelijke dekking worden gefaciliteerd.

24 februari 2025

Contactgegevens: bi@ipo.nl